

POTOPA

Napsal: HENRYK SIENKIEWICZ Velký historický román.

Na třech místech: pod Pilou, Ujštěm a Vělnem rozložili rotmíři vojsko dlouhými pruhy, že kajíce na přechod šlecht, svolané k pospolitému tažení. Pěší od rána do večera navázeli hrabdy, ustavičně se ohledávají, zdali očekávaná jízda se už blíží.

Zatím přijel první z hodnostářů, pan Ondřej Grudziński, vojvoda kališský, stanul v domě starosty s četným počtem sluhů, oděných bílými a modrými barvami. Očekával, že bude hned obklopen šlechtou kališkou, když však nikdo se neobjevoval, poslal pro rotmístra, pana Stanislava Skřetusku, jenž byl zaujat navázáním hradeb nad řekou.

— A kde jsou moji lidé? ptal se po prvních slovech uvítacího rotmístra, kterého od dětství znal.

— Kteří lidé? — řekl pan Skřetuski.

— Pospolitě tažení kališské? Polo pohrdlivý, polo bolestný úsměv objevil se na snědé tváři vojákově.

— Jasně velmožný vojvodo — řekl — vždyť je teď doba stříže ovčív, a za špatné pranou vlnu nechtějí v Gdansku platit. Teď každý pán stojí nad nádržkou při mytí, nebo nad váhou, domnívaje se, že Švédové neutekou.

— Jakže? odpověděl vojvoda rozmrzen — nikdo zde není? — Ani živá duše, kromě selské péchoty... A pak jsou blízko žně. Dobrý hospodář z domu v takovém čase neodjíždí.

— Co mi to, pane, pravíš? — A Švédové neutekou, jenom ještě blíže přijdou — opakoval rotmístr.

Dolůzkovat tvář vojvodova náhle zrudla.

— Co mi je do Švédů!... Ale mně bude stydno před jinými pány, když tu budu sám.

Skřetuski znovu se usmál.

— Vaše milost dovoli, abych řekl — že Švédové jsou tu věc hlavní a stud potom. Ostatně studu nebude, neboť netoliko kališská, ale také žádná jiná šlechta dosud se nedostavila.

— Zbláznili se! zvolal pan Grudziński.

— O ne, jsou jenom jisti, že Švédové přijdou k nim, když jim se k Švédům nechce.

— Počkej, pane! řekl vojvoda. Zavolav sluhu dal si podat papír, papír a inkoust, potom usedl a dal se do psaní.

Po půl hodině posypal list a udeřiv naň rukou řekl:

— Posylám ještě vyzvání, aby se nejpozději pro die 27. praesentis dostavili a tak myslím, že aspoň v této poslední lhůtě budou chtít non desse patriae. A nyní pověz mi, pane, máte-li nějaké zprávy o nepříteli?

— Máme. Vittemberg svá vojsko pod Damou na planinách evi-
— Je jich mnoho?
— Jedni praví, že jich je sedmnáct tisíc, jiní praví, že více.
— Hm! To nás ani tolik nebude. Co soudíš, jsme s to se opřít?
— Jestli se šlechta nedostaví — je po řeči...
— Dostaví se, proč by se nedostavila? Je známo, že pospolitě tažení vždy pokulhává. Ale spolu se šlechtou budeme si vědět rady?
— Nebudeme — řekl Skřetuski suše. Jasně velmožný vojvodo — vždyť my vlastně vojáků nemáme.
— Jak to? že nemáme vojáků?
— Vaše milost tak dobře ví jako já, že co vojskem můžeme jmenovat — vše na Ukrajině jest. Sem byly nám poslány ani dva prapory, až hůh sám ví, která bouře je teď hroznejší.
— Ale péchota a pospolitě tažení?
— Ze dvacet lidí sotva jeden vojnu viděl, a z deseti jeden ví, jak držet rudiči. Po první vojně z nich budou dobří vojáci, ale teď se. A pokud jde o pospolitě tažení, radíš se vaše milost septati každého, kdo se aspoň trochu ve vojně vyzná, jestli četiti málo pravidelnému vojsku a k tomu takovému, jako je švédské, veteránů a celé luterské vojny, vítězně uvyklému.
— Tak vysokou Švédy nad své lidi vyznáte?
— Nevyznáme je nad své lidi, neboť kdyby tu bylo na patnáct tisíc takových lidí, jestli byli pod-

anské se přičel. Byla ovšem omláňována pravidla, ale těch lidí do dbání nechtěl.

Železnou kouli k nohům tohoto vojska přikotou bylo nespočetné množství vozů se zásobami, množství dobytka určeného za potravu, a zvláště množství sluhů, kteří opatrovali stany, zásoby jahel, krup, atd., kteří působili jen zmatek svými vádami.

Proti takovému vojsku blížil se s druhé strany od Stětina a z planiny nad Odrou Arvid Vittemberg, starý vojvůdce, jemuž mladší prošel ve válece třicetileté, vedoucí sedmnáct tisíc veteránů, železnou disciplínou spjatých.

Z jedné strany stál nepořádný tábor polský, podobný jarmarečnému sběhu, hlučný, plný sporů a rozprav o nářezích, jež vůdci dali, i plný nespokojenosti, složený z poetických vesničanů, na rychlo v péchotu změněných, z páni přímo od stříže ovčí oděvných; s druhé strany byly na pochod hrozně, mléčej čtyrstupy, jež se na jediný pokyn vůdce rozšiřovaly s pravidelností strohů v linie a v polokruhy, jež se svýrly v klíny a trojúhelníky tak správně, jako když žerťm mečem mává; nad nimi ježily se hlavně muškety a kopí, praví válečníci, chladní, klidní, jisti, spolehliví řemeslníci, kteří v řemesle svém došli mistrovství. Kdo z lidí zkušených mohl pochybovati o tom, jaký bude rezultat setkání se a na čí straně musí býti vítězství?

Šlechtý sjiždělo se stále více, ale prve ještě počali se sjížděti hodnostáři velkopolská i jiných provincií, s počty poběhých vojsk a sluhů. Brzo po panu Grudzińském přijel do Pily mocný vojvoda poznaňský, pan Křištof Opalinski. Tři sta hajduků oděných v barvy žluté a červené a ozbrojených muškety málo před vojvůdceovým povozem; dvořanů, šlechtý obklopoval jeho důstojnou osobu; za nimi v bojovním řádu táhli odděl jezdů, v těch barvy, jakou měli hajduci, oděných; sám vojvoda jel v kočáře, maje při sobě dvorského šaška Stacha Ostružku, jehož úlohou bylo zamračeno pána cestou rozveslovati.

Přijezd tak znamenitého hodnostáře dodal všem srdce a důvěry; neboť ti, kdož pohlíželi na monarchoviský téměř majestát vojvody, na tu tvář krásnou, z pod jejích vyklenutých čel světily oči rozumné a přísné, na senátorskou vážnost celé postavy, sotva v hlavě srovnati mohli, že by nějaký neblahý los připadnouti mohl v úděl takové moci.

Lidem přívyklým uctivati pro úřad i osobu, zdálo se, že Švédové sami se neodvážjí vztáhnouti svatokrádežnou ruku na takového magnáta. Ovšem ti, jimž bázlivé srdce v prsou tlouklo, cítili se býti hned mnohem bezpečnějšími pod jeho křídly. Byl proto vítán radostně a vřele; výkřiky zněly v ulic, kterou se pravdě zvolna posunoval k domu starosty, a hlavy hluboce se chýlily před vojvodu, jehož jako na dlani viděti bylo okny pozlačeného kočáru.

Na poklony tu odpovídal zároveň a vojvodou Ostrožka s takovou důstojností, jakoby jemu výlučně platily.

Sotva spadl prach právodem vojvody poznaňského vzdušný, již příběhly poslové s oznámením, že jede bratrance jeho, vojvoda podleský, Petr Opalinski, se svým svákem Jakubem Rozdraževským, vojvodou inovroslavským. Ti přivezi každý po stu padesáti lidí ozbrojených, kromě dvořanů a sluhů. Potom neminul den, aby někdo z hodnostářů nepřijel; jako pan Sendzivoj Čarnkovskij, švagr Křištofa a sám kastelán kališský; Maximilian Miaskovskij, kastelán krivinský i Pavel Genbieki, pán mezřecký.

Městčko naplnilo se tak velice lidmi, že domy nestačily na ubytování dvořanů. Přilehlé louky pokryly se stany pospolitěho tažení. Řekl by, že všecko rámo-barevně praetvo se do Pily sletělo z celé republiky.

Mihotaly se barvy červené, zelené, modré, bílé, fialové na šatech, na koutáčích, na sedlech, neboť nechtěl k pospolitému tažení vyžděti každý šlechtic měl jiný kroj, nechtěl k služebníctvu panáckému, i péchota každého ov-krem oděna byla v jině barvy.

Přijeli i kramáři, kteří nemohou se na náměstí roztáhnouti, postavili řadu kolem vedle městečka. Prodávány tu potřeby vojenské od řasu až po zbraně a jil-
Polní kuchyně dýmaly ve

due v noci, rozšířivše zápachy různých pokrmů — v jiných krá-mech prodávány nápoje. Před kolonami rojila se šlechta ozbroje-na netoliko meči, ale také lžícemi, jedla, pila, rozprávěla tu o nepříteli, kterého ještě nebylo viděti, tu o příjždějících hodnostá-řích, vůči nimž, ovšem jenom po straně, nelitováno výřeč.

Mezi skupinami šlechtý chodil Ostrožka, oděný v oděv seřadý z pestrých stužek, a berlou rolnič-kami opatřenou a s hloupým vzezřením. Kde se ukázal, byl hned obklopen a on pak přilíval oleje do ohně, pomáhal pomlou-vati hodnostáře, dával hádanky, nad nimiž se šlechta tím víc za boky popadala, čím byly zlomysl-nější. Nikdo jimi nebyl ušetřen.

Jednou v poledne přišel před krámy sám vojvoda poznaňský, vmlsnil se mezi šlechtou, rozmlou-vaje laskavě s tím i oním, se všemi, a stěžuje si trochu na krále, že vůči blížešimu se nepříteli ne-poslal ani jediného praporu vojá-ků za žold sloužících.

— Nemysleji na nás, vážení pánové — pravil — a bez pomoci nás zůstávají. Říkají ve Varšavě, že na Ukrajině i tak je vojska příliš málo, a že hetmani si nevě-dí rady s Chmielnickým. Ach, těžkost! Mitejší patří jim je Ukrajina, než Velkopolska... V nemilosti jsme, vzácní pánové, v nemilosti! Jako na jatky nás zde vydali...
— A kdo je tím viněn? ptal se pan Slichting, soudce vochevský.
— Kdo je viněn všim neštěstím Republiky? — odpověděl vojvoda — věru, ne my, bratrská šlechta, kteří ji vlastními prsy chráníme.
Naslouchající šlechtě velice po-chlebovalo, že "hrabě na Bnině a Opalenciu" sám se s ní na roveň staví a k bratrství se přiznává; proto hned pan Košucki odpovėděl:
— Jasně velmožný vojvodo! — Kdyby bylo více takových konsil-iarů při majestátě, jako vaše mi-lost, jistě bychom tu nebyli vydá-ni na povražčení... Ale tam asi ti řídí, kdo se níz klání.
— Děkuji, pane bratře, za do-bré slovo... Vinen je ten, kdo špatně radice poslouchá. Volnost naše je tam solí v očích. Čím více šlechtý vyhyne, tím absolutum dominium bude snadněji k prove-dění!
— Zdali proto zahynouti má-me, aby naše děti v nevoli nari-kaly?
Vojvoda ničeho neodpověděl, a šlechta počala hleděti na sebe u velikém překvapení.
— Tedy je to takové? volaly četné hlasy. Tedy proto jsme by-li sem pod nůz posláni? A věřím! Ne ode dnaška teprve se o absolu-tum dominium mlvíme! A když jde o to, jak i my na své hlavy dovedeme pomyslit.
— A na naše děti.
— A na naše majetky, jež ne-přítel igne et ferro bude pustoši-ti.
Divným způsobem tento voje-vůdce vojákům svým ducha do-dával.
— Král je všim viněn! voláno nyní stále častěji.
— A pamatujete, vážení páno-vé, historii Jana Olbrahta? ze-ptal se vojvoda.
— Za krále Olbrahta vyhynu-la šlechta! Zrada, páni bratři!
— Král, král, zrůdce! vykři-кнуl jakýsi smělý hlas.
Vojvoda mlčel.
V tom Ostrožka, stojel po bo-ku vojvody, se několikrát ruka-ma po údech udeřil a zakokrhál tak pronikavě, že všichni se k ně-mu otočili.
Potom vykřikl:
(Pokařováním.)
Bolení hlavy.
Pan Mike Holubovský, Glen-side, Sask, Canada, nám psal ná sledovně: "Před nějakým časem sousedka si chtěla u mne vypůj-čiti povoz, aby mohla jeti do mě-sta, neboť si našikala na bolení hlavy celě dva dny a chtěla již nějakou pomoc. Dal jsem jí pro-to Severovy Práky proti bole-stem hlavy a neuralgii, které jsem měl po ruce a řekl mi po-tom, že ve dvou hodinách po prv-ním práku bylo po bolesti."
— Severovy Práky proti bolestem hlavy a neuralgii (Severa's Wa-fers for Headache and Neuralgia) stojí 25 centů. V krabičce je 12 práků. V lékárnách. Naberte práčky. Žádejte věselovně jen Severovy Práky a když je lé-kárník neměl, ohledněte si je přímo od W. F. Severa Co., Cedar Rapids, Iowa. — Advertise-ment

anské se přičel. Byla ovšem omláňována pravidla, ale těch lidí do dbání nechtěl.

Železnou kouli k nohům tohoto vojska přikotou bylo nespočetné množství vozů se zásobami, množství dobytka určeného za potravu, a zvláště množství sluhů, kteří opatrovali stany, zásoby jahel, krup, atd., kteří působili jen zmatek svými vádami.

Proti takovému vojsku blížil se s druhé strany od Stětina a z planiny nad Odrou Arvid Vittemberg, starý vojvůdce, jemuž mladší prošel ve válece třicetileté, vedoucí sedmnáct tisíc veteránů, železnou disciplínou spjatých.

Z jedné strany stál nepořádný tábor polský, podobný jarmarečnému sběhu, hlučný, plný sporů a rozprav o nářezích, jež vůdci dali, i plný nespokojenosti, složený z poetických vesničanů, na rychlo v péchotu změněných, z páni přímo od stříže ovčí oděvných; s druhé strany byly na pochod hrozně, mléčej čtyrstupy, jež se na jediný pokyn vůdce rozšiřovaly s pravidelností strohů v linie a v polokruhy, jež se svýrly v klíny a trojúhelníky tak správně, jako když žerťm mečem mává; nad nimi ježily se hlavně muškety a kopí, praví válečníci, chladní, klidní, jisti, spolehliví řemeslníci, kteří v řemesle svém došli mistrovství. Kdo z lidí zkušených mohl pochybovati o tom, jaký bude rezultat setkání se a na čí straně musí býti vítězství?

Šlechtý sjiždělo se stále více, ale prve ještě počali se sjížděti hodnostáři velkopolská i jiných provincií, s počty poběhých vojsk a sluhů. Brzo po panu Grudzińském přijel do Pily mocný vojvoda poznaňský, pan Křištof Opalinski. Tři sta hajduků oděných v barvy žluté a červené a ozbrojených muškety málo před vojvůdceovým povozem; dvořanů, šlechtý obklopoval jeho důstojnou osobu; za nimi v bojovním řádu táhli odděl jezdů, v těch barvy, jakou měli hajduci, oděných; sám vojvoda jel v kočáře, maje při sobě dvorského šaška Stacha Ostružku, jehož úlohou bylo zamračeno pána cestou rozveslovati.

Přijezd tak znamenitého hodnostáře dodal všem srdce a důvěry; neboť ti, kdož pohlíželi na monarchoviský téměř majestát vojvody, na tu tvář krásnou, z pod jejích vyklenutých čel světily oči rozumné a přísné, na senátorskou vážnost celé postavy, sotva v hlavě srovnati mohli, že by nějaký neblahý los připadnouti mohl v úděl takové moci.

Lidem přívyklým uctivati pro úřad i osobu, zdálo se, že Švédové sami se neodvážjí vztáhnouti svatokrádežnou ruku na takového magnáta. Ovšem ti, jimž bázlivé srdce v prsou tlouklo, cítili se býti hned mnohem bezpečnějšími pod jeho křídly. Byl proto vítán radostně a vřele; výkřiky zněly v ulic, kterou se pravdě zvolna posunoval k domu starosty, a hlavy hluboce se chýlily před vojvodu, jehož jako na dlani viděti bylo okny pozlačeného kočáru.

Na poklony tu odpovídal zároveň a vojvodou Ostrožka s takovou důstojností, jakoby jemu výlučně platily.

Sotva spadl prach právodem vojvody poznaňského vzdušný, již příběhly poslové s oznámením, že jede bratrance jeho, vojvoda podleský, Petr Opalinski, se svým svákem Jakubem Rozdraževským, vojvodou inovroslavským. Ti přivezi každý po stu padesáti lidí ozbrojených, kromě dvořanů a sluhů. Potom neminul den, aby někdo z hodnostářů nepřijel; jako pan Sendzivoj Čarnkovskij, švagr Křištofa a sám kastelán kališský; Maximilian Miaskovskij, kastelán krivinský i Pavel Genbieki, pán mezřecký.

Městčko naplnilo se tak velice lidmi, že domy nestačily na ubytování dvořanů. Přilehlé louky pokryly se stany pospolitěho tažení. Řekl by, že všecko rámo-barevně praetvo se do Pily sletělo z celé republiky.

Mihotaly se barvy červené, zelené, modré, bílé, fialové na šatech, na koutáčích, na sedlech, neboť nechtěl k pospolitému tažení vyžděti každý šlechtic měl jiný kroj, nechtěl k služebníctvu panáckému, i péchota každého ov-krem oděna byla v jině barvy.

Přijeli i kramáři, kteří nemohou se na náměstí roztáhnouti, postavili řadu kolem vedle městečka. Prodávány tu potřeby vojenské od řasu až po zbraně a jil-

KAŠEL,

zápal průdušek, zajímavý kašel, bolavé hrdlo, chraptivost, modrý kašel a nastuzeniny jsou správně léčeny, kde

Severův Balsám pro plíce

jezt užíván. Jezt to velmi vhodná příprava při višlém zápalu průdušek, jak se přesvědčíte z dopisu, který nás nedávno došel!

Cena 25 a 50 centů.

Nepřekážte "Já chci něco proti kašli." Rekláma "Já chci Severův Balsám pro plíce" a varuje se nespokojení.

Na prodej v lékárnách. Kde nejsou k doctání, pošleme přímo po obdrání obnosu.

Máte již vtiak Severova českého kalen-dáře na rok 1915? Nemáte-li ho snad dosud, do-staňte si ho od vašeho léká-rníka, aneb pište přímo na

Při léčeni kaše a nastuzení ve spojení a balsámem odporu-čujeme také Severovy Tabletky proti nastuzeninám a chřipce. Cena 25 centů.

W. F. SEVERA CO., Cedar Rapids, Iowa

DO YOUR OWN SHOPPING

"Onyx" Hosiery

Gives the BEST VALUE for Your Money

Every Kind from Cotton to Silk, For Men, Women and Children

Any Color and Style From 25c to \$5.00 per pair

Look for the Trade Mark! Sold by All Good Dealers.

WHOLESALE Lord & Taylor NEW YORK

Přestěhoval se

Dr. J.W. NOVÁK
český
zubní lékař
Přestěhoval se do
Karbach Blk.
15. a Douglas ulice
čís. pokoje 206
Rohová místnost na dru-
hé podlaže
nad Ryan Jewelry Co.
Tel. v úřadovně: Dou-
glas 5077.
Nedělní hod.: od 10. do
12. hod. dopol.

Nejlépkim místem k nazupování stavebního dříví, jest
česká dřevařská ohrada,
Chicago Lumber Co.,
na 14. a Marcy ul., Omaha, Neb.
Čeští prodavaři Vás vždy ochotně a vzorně obslouží

Groceryní obchod

v číle 1242 Jitni 13. ulice
(každěmu známý Hrašlavův dům)
snal své upravil a vsmně četnými zásobami všeckého druhu groceria
získal nový majitel

JOSEF J. SCHNEIDER

Velké zásoby jsou zaručeny a budou prodávány za ceny tak ní-zké jako ve městě. Zbuďte se dáváti a objednavky možno učiniti tele-fosem. Zavolejte Douglas 1524.

Pozor! Pozor!

Buďte bdělivými, když opouštíte káru a neobcházejte ji s lásky sadem, dobrá je to díve nepřuvěřitelná, že snadno jtná kára uplétmá smolem. Neopoznejte svého majitelů a buďte při této válece nebezpečí. Pomozte nám svým pořádným, zabezpečím možnou přípa-du udržeti.

Omaha & Council Bluffs Street R.R. Co.